

ILLEGAALINEN PUOLUE JA LEGAALINEN TOIMINTA

Kysymys illegaalisesta puolueesta ja sosialidemokraattien legaalisesta toiminnasta Venäjällä on eräs kaikkein tärkeimmistä puoluekysymyksistä; se on askarruttanut VSDTP:tä *koko* vallankumouksenjälkeisen kauden kuluessa, se on aiheuttanut puolueen riveissä toiminta sisäistä taistelua.

Likvidaattorien ja antilikvidaattorien välistä taistelua on käyty enimmäkseen tämän kysymyksen ympärillä, ja tuon taistelun ankaruus on täysin selitettävissä sillä, että se *on huipentunut* siihen, pitääkö meidän vanhan, illegaalisen puolueemme säilyä vai ei. VSDTP:n joulukuun konferenssi vuonna 1908 tuomitsi jyrkästi likvidaattoruuden ja määritteli selvästi erikoisessa päätöslauselmassa puolueen katsantokannan organisaatiokysymyksessä: puolueen muodostavat illegaaliset sosialidemokraattiset solut, joiden on luotava itselleen „toiminnan tukikohtia joukkojen keskuudessa” monenlaisten legaalisten työväenyhdistysten mahdollisimman laajan ja monihaaraisen verkoston muodossa.

Sekä Keskuskomitean täysistunnon päätökset tammikuussa 1910 että Yleisvenäläinen tammikuun konferenssi vuonna 1912 vahvistivat täydellisesti puolueen tämän näkökannan. Sen täydellistä täsmällisyyttä ja järkähtämättömyyttä luonnehtinee havainnollisimmin tov. Plehanovin viimeksi ilmestynyt „Dnevnik” (№ 16 — huhtikuu 1912). Sanomme: havainnollisimmin, sillä nimenomaan Plehanov asettui silloin neutraalille kannalle (tammikuun konferenssin merkitystä koskevassa kysymyksessä). Ja pysyen neutraalilla näkökannallaan hän vahvisti täydellisesti tuon vakiintuneen puoluekatsomuksen sanomalla, että niin

sanottuja „aloiteryhmiä” — jotka ovat erkaantuneet puoluejärjestöstä tahi paenneet siitä taikka muodostuneet sen ulkopuolella — ei voida pitää puolueeseen kuuluvina ilman illegaalisten solujen edustajakokouksen tai konferenssin erikoista päätöstä. Jos „aloiteryhmien” *itsensä* annetaan määritellä puolueeseen kuuluvaisuutensa, niin se on anarkismia periaatteellisessa suhteessa, se on likvidaattoruuden tukemista ja laillistamista käytännöllisessä suhteessa, — kirjoitti tov. Plehanov.

Luulisi, että kysymys, jonka puolue on niin monta kertaa täysin selvästi ratkaissut, on katsottava tällä neutraalin Plehanovin viimeisellä selityksellä pohdituksi loppuun asti. Mutta likvidaattorien viime konferenssin päätöslauselma pakottaa palaamaan siihen vielä kerran, koska on tehty uusia yrityksiä selvitetyn sotkemiseksi ja selkeän asian hämähäyttämiseksi. „Nevski Golos” (№ 9) on mitä raivokkaimmin antilikvidaattoreihin kohdistuvien sadatuksin julistanut, että uusi konferenssi ei ollut likvidaattorilainen. Mutta kuitenkin sen päätöslauselma eräästä kaikkein tärkeimmistä kysymyksestä, illegaalisesta puolueesta ja legaalisesta toiminnasta, todistaa aivan ilmeisesti, että konferenssi oli läpeensä likvidaattorilainen.

Tuo päätöslauselma täytyy siis eritellä seikkaperäisesti ja sen vuoksi siteerata se kokonaan.

I

Likvidaattorien konferenssin päätöslauselma on nimetty näin: „Puolueen rakentamisen järjestömuodoista”. Mutta itse asiassa jo sen ensimmäinen pykälä osoittaa, ettei ole kysymys rakentamisen „muodoista”, vaan siitä, *millaista* puoluetta, vanhaa vaiko uutta, siinä tahdotaan „rakentaa”. Tässä tuo ensimmäinen pykälä:

„Käsiteltyään kysymyksen puolueen rakentamisen muodoista ja menetelmistä konferenssi on tullut seuraavaan johtopäätökseen:

1. Sosialidemokratian muuntaminen sosialidemokraattisen proletariaatin itsehallinnalliseksi järjestöksi voi tapahtua vain sikäli, mikäli sosialidemokraattinen järjestö muodostuu siinä prosessissa, joka vetää työläisjoukkoja mukaan julkiseen yhteiskunnallis-poliittiseen elämään sen kaikissa ilmenemismuodoissa”.

Siis puolueen *rakentamista* koskevan päätöslauselman ensimmäisenä sanana on se, että myönnetään ehdottomasti sosialidemokratian *muuntamisen* välttämättömyys. Se on vähintäänkin kummallista. Jokaisella puolueen jäsenellä on tietysti oikeus vaatia puolueen „muuntamista”, mutta kysymyshän on *tietävästi* jo 4 vuoden ajan ollut *vanhan* puolueen tunnustamisesta tai kieltämisestä! Kukapa ei sitä tietäisi?

Puolueen päätöslauselma (joulukuussa 1908) puhuu päinvänselvästi likvidaattorien tuomitsemisesta, jotka haluavat „vaihtaa” vanhan puolueen uuteen puolueeseen. Huhtikuussa 1912 Plehanov kysyi likvidaattorikonferenssia koollekutsuvien (ja sen koollekutsuneiden) „aloiteryhmien” puoltajilta, kysyi heiltä tiukasti: „onko meidän vanha puolueemme olemassa vai eikö ole?” („Dnevnik Sotsial-Demokrata”, № 16, s. 8, huhtikuu 1912).

Tätä kysymystä ei saa kiertää. Sen on nostanut esiin nelivuotinen taistelu. Siinä on niin sanotun puolue-„kriisin” koko kärkeyyys.

Kun meille *sellaiseen* kysymykseen vastataan: „socialidemokratian *muuntaminen*... voi tapahtua vain”... , niin näemme heti, ettei se ole vastaus, vaan pelkkä veruke.

Puolueen muuntamisesta voivat puhua *vanhan* puolueen jäsenet. *Kiertäessänne* kysymyksen siitä, onko vanha puolue olemassa, ja dekreetoidessanne suoraan (puolueeseen *kuulumattomien* „aloiteryhmien” osanotolla) „muuntamisen” te, herrat, vain todistatte täydellisesti olevanne likvidaattoruuden kannalla! Tämä seikka käy vieläkin ilmeisemmäksi silloin, kun päätöslauselma — „socialidemokraattisen proletariaatin itsehallinnallista järjestöä” koskevien aivan sisällyttömien, julisteluluontoisten fraasien jälkeen — kuittaa asian sillä, että „muuntaminen” „*voi* tapahtua *vain* sikäli, mikäli socialidemokraattinen järjestö muodostuu”... (emme kajoa tässä naurettavaan, pöyhkeään ja tyhmään fraseologiaan)... „siinä prosessissa, joka vetää työläisjoukkoja mukaan *julkiseen yhteiskunnallis-poliittiseen* elämään”!!

Mitä tämä merkitsee? Nimittävätkö tuon ihmeellisen päätöslauselman laatijat lakkoa ja mielenosoitusta „joukkojen vetämiseksi mukaan julkiseen” j.n.e. elämään? Logiikan mukaan asia on niin, että *nimittävät!* Siinä tapauksessa päätöslauselma on pelkkää jonninjoutavuutta, sillä jokainen

tietää mainiosti, että „järjestö *muodostuu*” muutenkin kuin lakoissa ja mielenosoituksissa. Järjestö — herrat kaikki-
viisaat — on olemassa pysyvästi, mutta joukot esiintyvät *julkisesti* vain aika ajoin.

Herrat likvidaattorit tarkoittavat „julkisella yhteiskunnallis-poliittisella elämällä” (kylläpä ovat valinneetkin moisen virallisen liberaalisen tyylin — aivan kuin „Russkije Vedomostissa” 30 vuotta sitten!) työväenliikkeen *legaalisia* muotoja eivätkä ollenkaan lakkoja, mielenosoituksia y.m.s. Hyvä on. Siinäkin tapauksessa päätöslauselma on joutavuutta, koska järjestö ei „muodostu” eikä ole muodostunut meillä suinkaan „vain” siinä prosessissa, jossa joukkoja vedetään mukaan legaaliseen liikkeeseen. Meillä on järjestö monissa sellaisissakin paikoissa, missä *ei* sallita *mitään* legaalisen liikkeen muotoja.

Näin ollen päätöslauselman peruspykälä (järjestö muodostuu „*vain sikäli*”...) ei kelpaa kerrassaan mihinkään. Se on pelkkää sekasotkua.

Mutta tuossa sekasotkussa näkyy selvästi likvidaattorilainen *sisältö*. Muuntaminen on mahdollista *vain* siinä prosessissa, joka vetää joukkoja mukaan *legaaliseen* liikkeeseen — kas sitä on itse asiassa 1:sen pykälän lampaanlatina. Ja se juuri onkin silkkaa likvidaattoruutta.

Puolue on 4 vuotta puhunut: järjestömme on muodostettu illegaalisista soluista, joita ympäröi mahdollisimman monihaaraainen legaalisten yhdistysten verkosto.

Likvidaattorit ovat 4 vuotta väittäneet, etteivät he ole likvidaattoreita, ja 4 vuotta jankuttaneet: muuntaminen *on mahdollista vain* siinä prosessissa, kun joukkoja vedetään mukaan legaaliseen liikkeeseen. Kysymystä siitä, mistä puolueemme *on muodostettu, millainen tämä vanha* puolue on, kierretään ja kierretään juuri siten, kuin legalisteille on tarpeen. Keskustelu muistuttaa loppumatonta satua; Plehanov kysyy huhtikuussa 1912 — onko meidän vanha puolueemme olemassa vai ei? — Likvidaattorikonferenssi vastaa: „muuntaminen on mahdollista *vain sikäli*, mikäli joukkoja vedetään mukaan legaaliseen liikkeeseen”!

Se on puolueesta erkaantuneiden legalistien vastaus, legalistien, jotka eilen olivat voimakkaita ja härnäsivät puoluetta, mutta tänään (kärsittyään tappion) ovat tulleet aroiksi ja puolustautuvat kaunopuheisuudella.

II

Päätöslauselman toisessa §:ssä sanotaan:

„2. Koska yhteiskunnallis-poliittiset olosuhteet ovat muuttuneet vallankumousta edeltäneeseen kauteen verrattuna, olevien ja vasta muodostuvien illegaalisten puoluejärjestöjen on sopeuduttava julkisen työväenliikkeen uusiin muotoihin ja menetelmiin”.

Logiikkaa tämäkin. Yhteiskunnallisten olojen *muuttumisesta* seuraa vain järjestömuodon *muuttuminen*, mutta tuon muutoksen *suunta* ei ole päätöslauselmassa millään perusteltu.

Miksi päätöslauselma vetoaa „yhteiskunnallis-poliittisten olosuhteiden muuttumiseen”? Nähtävästi todistaakseen, perustellakseen, tehdäkseen oman käytännöllisen johtopäätöksensä: illegaalisen järjestön on välttämättä sopeuduttava legaaliseen liikkeeseen. Mutta edellytyksestä ei suinkaan seuraa sellainen johtopäätös. „Koska olosuhteet ovat muuttuneet”, niin legaalisen on sopeuduttava illegaaliseen — sellainen johtopäätös olisi yhtä laillinen!

Mistä tuo sekasotku likvidaattoreilla johtuu?

Siitä, että he pelkäävät sanoa totuutta ja yrittävät istua kahdella tuolilla.

Totuus on siinä, että likvidaattorit ovat „nykytilanteen” *likvidaattorilaisen* (Levitskin, Larinin, Jeshovin y.m. antaman) arvion kannalla, sillä sen selville saaminen, *kuinka* „yhteiskunnallis-poliittiset olosuhteet ovat muuttuneet”, juuri onkin ajankohdan arviointia.

Mutta he pelkäävät esittää tämän arvion suoraan. Heidän konferenssinsa ei rojhennut edes nostaa kysymystä siitä. Vaiteliasta, salavihkaa, salakuljettamalla se soluttaa selaista näkökantaa, että on tapahtunut (*jonkinlaisia*) muutoksia, jotka vaativat illegaalisen „sopeutumista” legaaliseen.

Tuo on katsantokanta, joka ei mitenkään eroa kadettilaisesta katsomuksesta, kuten sosialidemokraattinen puoluelehdistö on jo monta kertaa osoittanut. Kadetit tunnustavat täydellisesti, että heidän puolueensa „on kokonaisuudessaan pakotettu pysymään illegaalisena” (ks. 3. § likvidaattorien päätöslauselmassa) ja että illegaalisen puolueen on olosuhteiden muuttumisen vuoksi sopeuduttava legaaliseen liikkeeseen. Kadeteille se riittää. Heille heidän puolueensa toi-

minnan kieltäminen, sen oleminen illegaalisena on sattuma, „epänormaalisuus”, jäte, mutta pääasiallisinta, oleellisinta, tärkeintä on heidän legaalinen toimintansa. Heillä tuo näkökanta juontuu *loogillisesti* siitä „tilannearviosta”, jonka hra Gredeskul esitti: uutta vallankumousta ei tarvita, tarvitaan vain „perustuslaillista toimintaa”.

Kadettipuolueen illegaalisuus on sattuma, se on poikkeus „perustuslaillisen toiminnan” yleisessä systeemissä. Loogillisesti tästä seuraa, että illegaalisen järjestön on „sopeuttava legaaliseen liikkeeseen”. Niin se kadeteilla onkin.

Sosialidemokraattinen puolue taas katsoo asioita toisin. Perusjohtopäätös meidän tilannearviostamme, puolueen tilannearviosta on se, että *vallankumous on tarpeellinen ja se tulee*. Vallankumoukseen vievän kehityksen *muodot* ovat muuttuneet, mutta vallankumouksen *vanhat tehtävät* ovat jääneet. Seuraa johtopäätös: järjestön muotojen täytyy muuttua, „solujen” muotojen täytyy olla joustavia, niiden laajeneminen ei useinkaan käy itse solujen laajentamisen, vaan niiden legaalisen „periferian” laajentamisen tietä j.n.e. Kaikki tämä on sanottu monta kertaa puolueen päätöslauselmissa.

Mutta tämä illegaalisen järjestön *muotojen* muuttaminen ei suinkaan vastaa sanontaa: „sopeuttaa” se legaaliseen liikkeeseen. Tämä on aivan toista! Legaaliset järjestöt ovat *tukikohtia illegaalisten soiujen* aatteiden johdattamiselle joukkoihin. Me siis muutamme vaikutuksen muotoa, jotta entinen vaikutus kulkisi *illegaaliseen* suuntaan.

Järjestöjen *muodon* puolesta illegaalinen „sopeutetaan” legaalisen mukaan. Puolueemme toiminnan *sisällön* puolesta legaalinen toiminta „sopeutetaan” illegaalisten aatteiden mukaan. (Sanottakoon sulkeissa, että tästä johtuu „vallankumouksellisen menshevismmin” koko sota likvidaattoreita vastaan.)

Ajatelkaahan, millaista on likvidaattoriemme syvämielisyys, kun he ovat *ensimmäisen* edellytyksen (toiminnan muodosta) hyväksyneet, mutta toisen (toiminnan *sisällöstä*) unohtaneet!! Ja kadettilaisen viisautensa otsikoksi he ovat ottaneet järkeilyn puolueen *rakentamisen* järjestömuodoista, joten heillä syntyi tällainen ajatus:

„Puoluetta on rakennettava niin, että (sitä) muunnettaisiin vetämällä joukkoja legaaliseen liikkeeseen ja illegaalinen järjestö sopeutettaisiin sen mukaiseksi”.

Herää kysymys: näyttääkö tämä puolueen vastaukselta? — (puolueen rakentaminen merkitsee illegaalisten solujen lujittamista ja lisäämistä ympäröimällä ne legaalisten tukikohtien verkostolla).

— Vai näyttääkö tämä likvidaattorien takaportin laillistamiselta, koska tämä on kadettien ja kansansosialistien ajatusten toistamista? — Kansansosialisti hra Peshehonov puolusti *nimenomaan* näitä aatteita elokuussa 1906, jolloin hän perusti „julkista puoluetta”; ks. „Russkoje Bogatstvon” 8. n:o:a, 1906, ja „Proletarin” 4. n:o:a, artikkeli „Eserräläiset menshevikit” *.

III

Päätöslauselman III §:ssä sanotaan:

„3. Sosialidemokraattisen puolueen on jo nykyään, kun sen järjestö kokonaisuudessaan on pakotettu pysymään illegaalisena, pyrittävä hoitamaan puoluetönsä erinäisiä osia julkisesti ja perustamaan sitä varten vastaavanlaisia laitoksia”.

Olemme jo osoittaneet, että tämä on kirjaimellisen tarkka, ensimmäisestä viimeiseen sanaan asti oikea kuva *kadetti*-puolueesta. Mutta sana „socialidemokraattisen” on siinä aivan turhaan.

Kadettien puolue on todellakin „kokonaisuudessaan” „pakotettu” pysymään illegaalisena, — he todellakin „jo” nyt (kun meillä, luojan kiitos, on perustuslaki...) tavoittelevat puoluetönsä osien julkista hoitamista.

Ääneen lausumaton edellytys, joka kuultaa tuon likvidaattoripäätöslauselman jokaiselta riviltä, merkitsee nimenomaan „perustuslaillisen toiminnan” tunnustamista yksinomaiseksi — vähintäänkin tärkeimmäksi, kestäväksi, perustyöksi.

Se on aivan väärin. Nämä ne ovatkin liberaalisen työväenpolitiikan näkökantoja.

Socialidemokraattinen puolue on illegaalinen sekä „kokonaisuudessaan” että jokaisen solunsa kohdalta ja — mikä *kaikkein oleellisinta* — toimintansa koko sisällön puolesta, joka propagoi ja valmistelee vallankumousta. Sen vuoksi socialidemokraattisen puolueen julkisimmankaan

* Ks. Teokset, 11. osa, ss. 180—189. *Toim.*

solun *kaikkein* julkisintakaan toimintaa *ei* voida katsoa „puoluetyön julkiseksi hoitamiseksi”.

Esimerkiksi vv. 1907—1912 VSDTP:n kaikkein „julkisimpana” soluna oli sosialidemokraattinen duumaryhmä. Se saattoi puhua kaikkein „julkisimmin”. Se *yksin* oli legaalinen ja saattoi puhua legaalisesti *hyvin monista asioista*.

Mutta ei kaikesta! Eikä vain ylipäänsä „ei kaikesta”, vaan ei edes muun muassa omasta puolueestaan, omasta puoluetyöstään „ei kaikesta” eikä kaikkein tärkeimmästä. Sen vuoksi emme voi hyväksyä likvidaattorien päätöslauselman kolmatta pykälää *edes* sosialidemokraattisen duumaryhmän kohdalta. Eikä muista puolueen „erinäisistä osista” kannata puhuaakaan.

Likvidaattorit kannattavat „julkista”, legaalista puoluetta. He pelkäävät nyt (työläiset ovat pakottaneet heidät pelkäämään, Trotski neuvoo heitä pelkäämään) sanoa sitä suoraan. He ovat ruvenneet puhumaan *sitä* samaa *hieman peitetysti*. He ovat vaiti puolueen legalisoimisesta. He propagoivat sitä, että puolue legalisoitaisiin *osa osalta!*

Erkaantuneiden legalistien „aloiteryhmät” ovat puolueenvastaisia — sanoi neutraali Plehanov likvidaattoreille huhtikuussa 1912.— Erkaantuneiden legalistien „aloiteryhmät” — ne juuri ovatkin „puoluetyön” erinäisten osien julkista hoitamista, vastaa likvidaattorien konferenssi; — ne juuri ovatkin sitä „julkista liikettä”, *johon* illegaalisen puolueen on „sopeuduttava”; — ne juuri ovatkin sitä „julkista elämää”, *johon* „mukaan vetäminen” on puolueen välttämättömän „muuntamisen” mittapuu ja tae.

Minkähänlaisia tyhmän yksinkertaisia ihmisiä onkaan likvidaattorien pitänyt löytää, jos ovat totta heidän kertomuksensa, että Trotskin tuomat „antilikvidaattorit” ovat muka hyväksyneet sellaiset katsomukset!

IV

Päätöslauselman viimeinen §:

„4. Koska sosialidemokraattisella järjestöllä illegaalisen olotilansa vuoksi ei ole mahdollisuutta saada puitteisiinsa niitä laajoja työläispiirejä, joihin sen vaikutus ulottuu, on sen otettava yhteys poliittisesti aktiivisiin proletariaatin kerroksiin ja niiden kautta myöskin joukkoihin muodostamalla kaikenlaisia enemmän tai vähemmän määrätyn muodon saavia legaalisia tai illegaalisia poliittisia järjestöjä ja

kaikenlaisia legaalisia peitejärjestöjä (vaalikomiteita, maaliskuun 4 päivän lain nojalla perustettavia poliittisia yhdistyksiä, kunnallisyhtiöitä, elinkustannusten kalleutta vastaan taistelevia yhdistyksiä y.m.s.), sekä myöskin koordinoimalla toimintojaan epäpoliittisten työväenjärjestöjen kanssa”.

Tässäkin on kiistattomilla järkeilyillä legaalisista peitejärjestöistä *peitetty* ei ainoastaan sitä, mikä on kiistanalaista, vaan myös se, mikä on suorastaan likvidaattorilaista.

Legaalisten poliittisten järjestöjen muodostaminenhan onkin sitä, mitä Levitski ja N. R-kov saarnasivat, sehän onkin puolueen legalisointia osa kerrallaan.

Olemme jo toista vuotta puhuneet likvidaattoreille: riittää sanoja, perustakaa toki omia „legaalisia poliittisia yhdistyksiänne”, sellaisia kuin „työväenluokan etujen puolustamisyhdistys” y.m.s. Riittää fraaseja, ryhtykää toki tekoihin!

Mutta he eivät voi ryhtyä tekoihin, koska *nykyisellä* Venäjällä ei voida toteuttaa liberaalista utopiaa. He voivat vain *suojella* tällaisella salamyhkäisellä tavalla „aloiteryhmiään”, jotka harrastavat hyödyllisiä keskusteluja ja keskinäistä kannustusta, ehdotuksia ja järkeilyjä „legaalisista poliittisista järjestöistä”.

He suojelevat „aloiteryhmiään” ilmoittamalla virallisesti päätöslauselmassa, että illegaalisten järjestöjen *täytyy* „ottaa yhteys poliittisesti aktiivisiin proletariaatin kerroksiin ja niiden kautta joukkoihinkin”!!! Siis „poliittisesti aktiiviset” ovat nimenomaan solujen *ulkopuolella!* — eikö tuo ole yksinkertaisesti niiden tunnettujen fraasien ja huudahdusten toistelua, että kaikki se, mikä on aktiivista, *on paennut* „kuoleutuneesta puolueesta” „aloiteryhmiin”?

Sen, mitä „Nasha Zarja” ja „Delo Zhizni” ovat sanoneet suoraan *soimatessaan* illegaalista puoluetta, sen Trotski ja puolueesta erotetut likvidaattorit sanovat „lievemmin”: nimenomaan suppean illegaalisen puolueen ulkopuolella on muka „aktiivisin” aines, siihen juuri onkin „otettava yhteys”. Me — erkaantuneet likvidaattorit — olemme aktiivista ainesta; meidän kauttamme on „puolueen” otettava yhteys joukkoihin.

Puolue on sanonut täysin selvästi: taloudellisen taistelun johtamisessa tarvitaan sosialidemokraattisten puoluesolujen yhteistoimintaa ammattiliittojen kanssa, niissä olevien sosialidemokraattisten solujen kanssa, ammatillisen liikkeen eri toimihenkilöiden kanssa. Tahi — Duuman vaalikampan-

jassa on tarpeen, että liitot kulkisivat puolueen rinnalla. Tämä on selvää, täsmällistä ja ymmärrettävää. Tämän asemesta likvidaattorit propagoivat hämärää puolueen toiminnan „koordinoimista” yleensä „epäpoliittisten”, s.o. puolueettomien liittojen kanssa.

P. B. Axelrod antoi Trotskille likvidaattoruuden aatteet. Trotski neuvoi Axelrodia, tämän „Nasha Zarjassa” kärsimien katkerien epäonnistumisten jälkeen, verhoamaan nuo aatteet niitä sotkevilla fraaseilla.

Mutta tuon porukan ei onnistu pettää ketään. Likvidaattorien konferenssi opettaa työläisiä syventymään tarkemmin hämävien fraasien sisältöön. Työläisille tuo konferenssi ei anna mitään muuta kuin tämän karvaan, ikävän, mutta porvarillisessa yhteiskunnassa kyllä hyödyllisen „opetuksen”.

Olemme tutkineet Levitskin kotinuttuun puettuja liberaalisen työväenpolitiikan aatteita, mutta ei niitä ole vaikea tuntea myöskään Trotskin koreankirjavassa asussa.

Illegaalista järjestöä ja sen legaalista toimintaa koskevat puolueen aatteet esiintyvät yhä vaikuttavampina kaikkiin noihin ulkokultaisiin naamiaisiin verrattuna.